

Predikan 26 aug 2018 i Västerorts kyrkan. 13e efter trefaldighet.
Medmänniskan

Evangeliet enligt Lukas kapitel 10, vers 23 - 37

Sedan vände han sig till lärjungarna och sade enbart till dem: "Saliga de ögon som ser vad ni ser. Jag säger er: många profeter och kungar har velat se vad ni ser, men fick inte se det, och velat höra det ni hör, men fick inte höra det." –ursäkta om jag bryter av läsningen men jag förstår inte vad dessa båda verser har i evangelietexten att göra, de handlar om det som berättats tidigare i Lukas och har inget med det som kommer sedan att göra... och det är det där dagens verkliga evangelium kommer. Ursäkta att jag störde men nu ska jag fortsätta...

En laglärare som ville sätta Jesus på prov reste sig och sade: "Mästare, vad skall jag göra för att vinna evigt liv?" Jesus sade: "Vad står det i lagen? Hur lyder orden?" Han svarade: 'Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.' Jesus sade: "Det är rätt. Gör det, så får du leva." För att visa att han var rättfärdig sade mannen till Jesus: "Och vem är min nästa?" På den frågan svarade Jesus: "En man var på väg från Jerusalem ner till Jeriko och blev överfallen av rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom, och sedan försvann de och lät honom ligga där halvdöd. En präst råkade komma samma väg, och när han såg mannen vek han åt sidan och gick förbi. På samma sätt med en levit som kom till platsen; när han såg honom vek han åt sidan och gick förbi. Men en samarier som var på resa kom och fick se honom ligga där, och han fylldes av medlidande. Han gick fram och hällde olja och vin på sårerna och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, förde honom till ett värdshus och skötte om honom. Nästa dag tog han fram två denarer och gav åt värden och sade: 'Sköt om honom, och kostar det mer skall jag betala dig på återvägen.' Vilken av dessa tre tycker du var den överfallne mannens nästa?" Han svarade: "Den som visade honom barmhärtighet." Då sade Jesus: "Gå du och gör som han!"

När jag arbetade som ungdomspastor i Missionskyrkan i Uppsala så hade vi bland mycket annan verksamhet ett Musikleis för barn mellan 4-7 år. Ledaren för verksamheten var ganska ny i sammanhanget och hade snappat upp att vi följde kyrkoåret och dess texter ganska strikt. Så när hon skulle ha en liten avslutning med barnen så läste hon en av den kommande söndagens texter. Hon läste berättelsen om Kain och Abel, den vi nyss hörde. Efter texten bad hon säkert den fina bönen *Käre far i himlen* med barnen. Dagen efter ringer mamman till en 6-årig flicka upp mig. Med ett mått av upprördhet vill hon veta vad det var för andakt hennes dotter hade varit med om. Intet ont anande frågade jag in vad det var som hade hänt. Mamman berättade då att flickan kommit hem och när hon fick frågan hur det hade varit så hon bland annat att de hade fått lära sig att man skulle slå ihjäl sin bror. Kanske hade hon en riktigt jobbig lillebror och såg nu möjligheten att med kyrkan i ryggen göra något drastiskt åt detta, troligen inte. Hursomhelst, jag fick förklara hur jag trodde det hade gått till och att jag lovade att prata med ledaren i fråga. Denna händelse var en i raden av händelser då det stod alldeles klart för mig att Bibeln inte är en bok för barn. Bibeln är en bok som kräver viss förståelse och ett antal tolkningsnycklar.

Och hur det kommer sig att denna text hamnat på denna söndag under rubriken *Medmänniskan* begriper jag inte alls. Kanske menar de att vad ni än gör så slå inte ihjäl varandra som någon slags yttersta medmänsklighet. Men det räcker inte, det håller inte. Så det får nog uppfattas som ytterligare en plump i protokollet för arbetet som gjorde med att välja ut texter och teman för kyrkoåret.

För ett par veckor sedan satt jag i en tunnelbanevagn och som det blir nu och då så ställde sig en ung man i öppningen in mot där vi satt och sa ungefär: *Hej, ursäkta att jag stör. Jag heter Jonas och är 23 år. Jag är hemlös sedan ett år och undrar om ni har några mynt att bidra med så jag kan köpa mig något att äta och kanske få ihop så jag kan ta in på ett vandrarhem natten som*

kommer. Om inte så vill jag önska er en bra dag. Samma artiga innehåll som alltid, välformulerat men lite stappligt framfört.

Men så kom det en överraskande slutkläm som jag inte har hört från någon annan. Jonas avslutade med att säga ...*så vill jag önska er en bra dag och kom ihåg att ta hand om varandra.*

Inför det stundande valet är det viktigare än någonsin att utgångspunkten för våra val är Jonas ord: *kom ihåg att ta hand om varandra.*

Jag fick idén att själv ta en dag och åka tunnelbana fram och tillbaka och säga ungefär så här: *Ursäkta att jag stör, jag heter Svante och är 60 år. Jag har både arbete och bostad, så det är inte ekonomiskt stöd jag vill ha. Jag skulle vilja ha er uppmärksamhet en minut eller två. Häromveckan stod Jonas 23 år precis som jag står nu. Han behövde mat och nånstans att bo. Han avslutade sina minuter med att säga "jag vill önska er en bra dag och kom ihåg att ta hand om varandra". Det är väl egentligen det jag också vill säga; Ta hand om varandra, visa lite omsorg och medkänsla, oavsett vem det gäller. Tack för er uppmärksamhet och glöm inte att rösta den 9 september. Vi behöver politiker och politik som visar omsorg, rättvisa och medkänsla.*

Jag har inte gjort det än men det är ju ett par veckor kvar till valdagen. Jag känner mig lite generad och vill absolut inte att det ska gå att tolka som raljans gentemot de som brukar göra så och som har en egen djup tragik som utgångspunkt.

Men det finns en djup tragik när det gäller vårt politiska klimat, vårt samhälle, en tragik som blir tydligare ju närmre valdagen vi kommer. Våldigt många ord om omsorg, partierna slåss om att vilja oss bäst. Men väldigt lite känsla av att de menar det, givetvis gör de flesta det, men hur mycket tid läggs inte ner på att smutskasta den andre.

På mitten av 30-talet lockade ett nytt parti väljare i Tyskland, väljare som såg möjligheter till förändring, på riktigt. Följden blev katastrofal. Människosynen havererade, människan havererade, ondskan briserade, det gjordes skillnad på folk och folk, människa och människa på ett horribelt sätt. Detta mänskliga haveri, denna tid av total avsaknad av medmännisklighet, kröp sakta in i det tyska folket från 30-talets början, lyckades med sin strategi av normalisering. Ett demokratiskt samhälle är generöst mot oliktankande och ska så vara. Men det finns gränser, för rätt som det är så har demokrati och öppenhet bytts ut.

Människor och företrädare för alla partier står givetvis i sammanhang med människor som de älskar och är beredda att göra allt för. Sådan är nog varje människa, sådan var nog varje människa i Tyskland på 30-talet och 40-talet. Det är genetiskt att vilja de sina väl. Men i skapelsen och i människans gener ligger också en vilja att göra väl för den vi inte känner, den vi inte delar åsikter med, den som inte har vårt kulturmönster. Det är då och först då som kärlek blir till!

Kärleken till det egna kan lätt bli självisk men kärleken till allt, till alla, till de mest utsatta, de mest olika, till de andra, till dom där... är den kärlek som Paulus berättade om i texten vi läste *Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud, och den som älskar är född av Gud och känner Gud.* Den som älskar mer än det egna, den som verkligen älskar är, oavsett tro på det, en del av Gud. Varje människa som älskar och som vågar älska utanför det egna är en del av det goda vi kallar Gud. Gud som skapat Allt och så att det var gott, Gud som blev en av oss och levde nära och som älskade så till den grad att döden blev en konsekvens. Gud som ville än mer liv och som lever i världen, i allt levande, i dig och mig och runt om oss... *det är i honom vi lever, rör oss och är till.*

Våra röstsedlar, våra liv, är ingenting att leka med. Människor måste i alla tider tas på allvar för det de är. Människor är sköra och behöver omsorg, omhändertagande och respekt just för att vi är sköra. När livet drabbar oss, både i sorg och glädje, så blir det tydligt att vi är sköra. Valaffischer och valtider, oavsett parti, verkar tappa det så avgörande fotfästet.

Jag har en vän som går vilse varje dag. Av rädsla väjer hon för minsta obehag. Om hon blir trängd väljer hon att fly undan möjligheten att bli fri. På ytan har hon allt som krävs, en säkerhet som aldrig kvävs, behärskning genom självkontroll, hon håller fast sin själ. Och jag som ser hur hennes inre dör, vet att det är så vi alla gör. Regnet faller över oss, som stjärnornas gråt, Regnet faller, säger oss hur sköra vi är.

-Solosång *Hur sköra vi är/Fragile*

(G.Sumner svensk text T. Edvardsson)

Jag har en vän som går vilse varje dag
Av rädsla väjer hon för minsta obehag
Om hon blir trängd... väljer hon att fly undan möjligheten att bli fri.
På ytan har hon allt som krävs, en säkerhet som aldrig kvävs
Behärskning genom självkontroll, hon håller fast sin själ
Och jag som ser hur hennes inre dör, vet att det är så vi alla gör

Regnet faller över oss, som stjärnornas gråt, som stjärnornas gråt
Regnet faller, säger oss hur sköra vi är, hur sköra vi är

Vi visar oss... i skenet av en lögn, vandrar i blindo genom ändlös sömn
Vi vill ge sken av att tåla allt vi ser, en börda som kan växa mer och mer
Vi glömmer det som faktiskt sker och väljer det vi tror oss se
Vi låter det bli sanningen och styrs av fördomar
Och vi som ser hur vårt inre dör, vet att det är så vi alla gör.

Regnet faller över oss, som stjärnornas gråt, som stjärnornas gråt.
Regnet faller, säger oss hur sköra vi är, hur sköra vi är

Berättelsen om den barmhärtige samariern är i långa stycken berättelsen om människan, hur människan var tänkt att vara, vad som kännetecknar en människa. *Ta hand om varandra, visa lite omsorg och medkänsla, oavsett vem det gäller.*

Redan då för drygt 2000 år sedan fanns det skäl att påminna om detta, redan då... och sedan ett antal, för att inte säga otal, gånger. Och givetvis är berättelsen om den barmhärtige samariern högaktuell idag. I varje människa, i dig och mig finns den godheten nedlagd. Men varje människa har mer eller mindre drabbats av själviskheten, *sköt dig själv och skit i andra, Var är din bror, var är din syster? Det vet jag inte, ska jag ta hand om min bror, min syster.*

Varje människa behöver upprättas till den hon och han är. Gud vill denna upprättelse. För världens skull, för din egen skull och för sin egen skull. Gud vill att et ska va som det var tänkt... säkerligen fullt medveten om att det inte är så.

Men hoppet överger varken Gud eller oss. Det kan bli bättre. Vi kan ta hand om varandra, visa lite omsorg och medkänsla, oavsett vem det gäller.

Amen

Vi sjunger psalm **465** *Hjälp oss att acceptera*

